

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

RO

Discurs

26 octombrie 2021

Discursul domnului Klaus-Heiner Lehne, președintele Curții de Conturi Europene

Prezentarea Raportului anual pe 2020 al Curții de Conturi Europene

Comisia pentru control bugetar a Parlamentului European

26 octombrie 2021

Prevalează versiunea transmisă oral.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Stimată Doamnă Președintă,

Stimați raportori și raportori alternativi pentru descărcarea de gestiune,

Stimați Deputați,

Stimați Reprezentanți ai Președinției Consiliului,

Stimate Domnule Comisar,

Doamnelor și domnilor,

Îmi face o deosebită plăcere să mă aflu astăzi printre dumneavoastră, în fața Comisiei pentru control bugetar, după întâlnirea virtuală de anul trecut. Sunt însoțit de colegul meu, domnul Tony Murphy, care, după cum știți, este membrul Curții responsabil de raportul anual și decan al Camerei V din cadrul instituției noastre.

Tratatele au încredințat Curții de Conturi Europene mandatul de a verifica „totalitatea conturilor de venituri și cheltuieli ale Uniunii” și de a prezenta „o declarație de asigurare referitoare la veridicitatea conturilor, precum și la legalitatea operațiunilor și înregistrarea acestora în conturi”. Mă aflu aici în dimineața aceasta tocmai pentru a vă prezenta declarația de asigurare pentru exercițiul financiar 2020.

În vremuri normale, auditorii noștri călătoresc pretutindeni pentru a efectua controale la fața locului, căutând să obțină documente în original, să discute cu personalul entităților auditate față în față și să verifice existența fizică a realizărilor finanțate de UE prin cele 728 de operațiuni de cheltuieli selectate de Curte. Din cauza contextului sanitar, ei s-au confruntat însă cu restricții de călătorie timp de multe luni și au fost nevoiți să își desfășoare cea mai mare parte a activității sub formă de examinări documentare și de interviuri de la distanță cu entitățile auditate. Curtea a recunoscut că acest mod de a proceda poate crește așa-numitul risc de nedetectare¹. Totuși, ceea ce trebuie reținut este că elementele de probă pe care le-am obținut ne-au permis să ne ducem la bun sfârșit munca și să tragem concluziile de audit necesare.

Ce am constatat pentru acest exercițiu?

Așa cum a fost cazul de mai mulți ani încoace, opiniile exprimate de Curte cu privire la **conturi** și la **venituri** sunt „favorabile”.

În ceea ce privește însă **cheltuielile** efectuate în 2020, am constatat încă o dată că acestea sunt afectate de un nivel semnificativ de eroare. Acestea fiind spuse, dacă ne uităm la diferitele tipuri de cheltuieli, făcând o distincție în

¹ Acesta se referă la posibilitatea ca auditorul să nu detecteze o abatere care nu a fost corectată de controalele interne ale entității.

funcție de nivelul lor de risc, observăm că cheltuielile cu **risc scăzut** nu au fost afectate de un nivel semnificativ de eroare. Această categorie include cheltuielile în cazul cărora beneficiarii trebuie să îndeplinească anumite condiții, adesea simple, pentru a obține finanțare din partea UE. Putem da ca exemplu aici ajutoarele directe pentru fermieri, bursele pentru studenți sau sprijinul bugetar pentru țările terțe.

În schimb, cheltuielile cu **risc ridicat** (de exemplu, cele pentru care beneficiarii trebuie să depună cereri de rambursare a costurilor eligibile suportate și pentru care se aplică adesea norme complexe) au fost afectate încă o dată de un nivel semnificativ de eroare. Ponderele cheltuielilor cu risc ridicat a crescut și a devenit clar majoritară (59 %) în populația de audit a Curții pentru 2020, în mare parte datorită unei creșteri a proporției reprezentate de cheltuielile din domeniul coeziunii. Din această cauză, Curtea a adoptat, la fel ca anul trecut, **o opinie contrară cu privire la cheltuielile UE în ansamblul lor**.

Erorile detectate de auditorii noștri priveau cel mai adesea declarații de cheltuieli neeligibile, proiecte, activități sau beneficiari neeligibili, erori legate de achizițiile publice și de ajutoarele de stat și lipsa de documente justificative.

Pentru rubrica **Competitivitate**, am estimat un nivel de eroare general de 3,9 %. Erorile pe care le-am identificat erau legate în principal de cheltuielile din domeniul cercetării și al inovării, în special de costurile cu personalul declarate de IMM-uri.

Pentru **Coeziune**, am estimat un nivel de eroare de 3,5 % (deja redus pentru a ține seama de corecțiile efectuate înainte ca auditorii să își înceapă examinarea). Am constatat că majoritatea erorilor erau legate de **proiecte și costuri neeligibile** și am verificat de asemenea cu atenție ce probleme au detectat autoritățile *naționale* de audit înaintea noastră: erorile din **achizițiile publice** se situau pe primul loc în acest caz. Întrucât am identificat erori suplimentare care nu fuseseră detectate la nivel național sau de către Comisie, am concluzionat că ratele de eroare reziduală raportate la nivel național nu sunt întotdeauna fiabile. Nu este prima dată când observăm acest lucru, ceea ce ne determină să afirmăm că mai este loc de îmbunătățiri: în cei patru ani pentru care am examinat cheltuielile din perioada 2014-2020, aproximativ jumătate din cheltuielile examinate erau incluse în pachete de asigurare pentru care autoritățile naționale de audit raportaseră rate de eroare reziduală nefiabile sub 2 %. Acest lucru are un efect de domino asupra estimărilor proprii ale Comisiei: Curtea consideră că rata de eroare estimată de Comisie este doar o rată minimă. Colegul meu, domnul Tony Murphy, a analizat această chestiune în detaliu și concluziile obținute vor fi publicate într-un raport special pe acest subiect, prevăzut să apară înainte de sfârșitul anului.

Auditul realizat cu privire la rubrica **Resurse naturale** a dus la o rată de eroare estimată de 2,0 %, pe care o considerăm *apropiată de pragul de semnificație*. Observăm aici o reală dihotomie: pe de o parte, plățile directe (69 % din rubrică) nu sunt afectate de un nivel semnificativ de eroare. Pe de altă parte, restul plăților (programele de dezvoltare rurală, măsurile de piață, pescuitul, mediul și acțiunile climatice) sunt afectate de neregularități mai importante.

În ceea ce privește rubrica **Securitate și cetățenie**, o treime din eșantionul de 27 de operațiuni conținea erori, dintre care patru au avut un impact asupra bugetului. În raportul anual, puteți găsi un exemplu de acest tip: este vorba despre costuri medicale supradecarate pentru transportul de echipamente de protecție, în prima fază a pandemiei de COVID-19, între Asia și Regatul Unit (care, după cum bine știți, putea încă primi fonduri UE până la sfârșitul anului 2020). Licitație lipsă, curs de schimb supraevaluat, cereri de rambursare legate de zboruri în cele din urmă anulate: niciuna dintre aceste probleme nu fusese detectată de auditorii privați externi și nici de verificările proprii efectuate de DG ECHO. [Un alt exemplu privea finanțarea pentru cazare, hrană și consiliere pentru minorii neînsoțiți, în cadrul unui proiect implementat de un ONG în Grecia. Fondurile au fost plătite sub forma unei sume forfetare per minor. ONG-ul respectiv nu a putut însă demonstra auditorilor noștri că anumite servicii au fost efectiv prestate la un nivel corespunzător. În plus, unii tineri continuau să beneficieze de ajutor în cadrul proiectului deși nu mai erau minori.] Rubrica **Europa în lume** prezintă o situație similară, cu un număr de 17 erori cuantificabile identificate în rândul celor 75 de operațiuni examinate.

În ceea ce privește rubrica **Administrație**, în pofida unor erori detectate (7 erori cuantificabile din 48 de operațiuni), nivelul de eroare se situa sub pragul de semnificație. Aceasta este o veste bună, reflectând o situație care a fost o constantă pe întreaga durată a CFM 2014-2020. În afara activității desfășurate în vederea declarației de asigurare ca atare, Curtea a examinat, de asemenea, 15 proceduri de achiziții pentru măști, mănuși, detectoare de temperatură și alte echipamente de protecție personală, derulate în primul an al pandemiei de COVID-19, și a identificat unele probleme. În mod clar, lansarea de urgență a unor proceduri de achiziții de echipamente la începutul pandemiei a reprezentat o veritabilă provocare. Vom reveni asupra măsurii în care instituțiile UE au dat dovadă de reziliență în timpul pandemiei într-un raport special publicat în al treilea trimestru al anului 2022 de către colegul meu, domnul Marek Opiola.

Acum că am acoperit în prezentarea mea diferitele rubrici din CFM, aș dori să vă aduc în atenție patru aspecte de natură orizontală.

Mai întâi, **analiza pe zone geografice**. Ne solicitați adesea o defalcare mai precisă a rezultatelor de audit per stat membru. Țin să precizez că deși abordarea Curții nu este concepută în așa fel încât să producă „fișe de evaluare” pentru fiecare stat în membru, în anexele 5.2 și 6.2 din raport prezentăm erorile cuantificate pe care le-am identificat în domeniul coeziunii și în cel al agriculturii *per stat membru*. În plus, acolo unde oferim exemple concrete, este precizat și statul membru în cauză.

Al doilea aspect la care doresc să mă refer sunt **recuperările**. Atunci când Curtea detectează o neregulă, nu ea este cea abilitată să încerce să recupereze sumele plătite în mod necuvenit – această responsabilitate revine Comisiei și autorităților naționale. Curtea ține seama de corecțiile efectuate în cazurile în care acest lucru este posibil și relevant în vederea stabilirii ratei globale de eroare. Totuși, o parte considerabilă din aceste corecții se referă la exerciții anterioare, uneori mergând înapoi în timp până în 1994. Fiindcă veni vorba, acesta este anul în care am fost ales

pentru prima oară ca deputat în Parlamentul European. Pentru 2020, am examinat mai în detaliu informațiile prezentate de Comisie cu privire la corecțiile financiare și la recuperări în Raportul anual privind gestionarea și performanța bugetului UE și am constatat că acestea erau complexe și nu întotdeauna clare. [Am încercat să vedem ce se află în spatele principalelor cifre publicate, dar a fost foarte dificil să ne facem o imagine clară despre quantumul cheltuielilor neconforme corectate și restituite în cele din urmă la bugetul UE. Informațiile prezentate ca fiind corecții și recuperări executate includeau sume importante care fuseseră reperate înainte ca plățile să fi fost efectuate sau care au fost pur și simplu înlocuite cu alte cheltuieli.] Îmi propun aici doar să vă deschid „apetitul” cu privire la această chestiune, pe care o vom aprofunda într-un raport special prevăzut pentru 2022.

Cel de al treilea aspect este cel al **fraudei**. Curtea a transmis către OLAF șase cazuri de suspiciuni de fraudă detectate în cadrul auditurilor sale. Au fost deschise investigații în toate aceste șase cazuri. De asemenea, instituția noastră a încheiat anul acesta un acord cu Parchetul European și, prin urmare, se află în corespondență ori cu OLAF ori cu EPPO, în funcțiile de jurisdicțiile lor respective. Curtea acoperă problema fraudei și în cadrul unor audituri distincte în curs de desfășurare, de exemplu cu privire la conflictul de interese în gestiunea partajată (PAC și politica de coeziune). Colegul meu, domnul Nikolaos Milionis, lucrează la un raport special referitor la măsurile antifraudă luate de Comisie și de statele membre în domeniul politicii agricole comune, care va aborda inclusiv problema „acaparării terenurilor”. Acest raport va ajunge pe masa dumneavoastră în jurul lunii martie a anului următor².

Observ totodată cu satisfacție că, acum două săptămâni, Europol, împreună cu toate agențiile și organismele de resort ale UE și cu numeroase state membre, a lansat la nivelul UE o operațiune denumită **Sentinel**, cu misiunea de a împiedica tentativele infracționale de utilizare abuzivă a NGEU. Curtea este pregătită să contribuie la această inițiativă în funcție de nevoi.

Al patrulea aspect pe care doresc să îl abordez se referă la așa-numita „**factură Brexit**”. După cum știți, Curtea este obligată prin tratat să auditeze conturile UE. În acest context, am examinat pentru exercițiul 2020 cifrele legate de retragerea Regatului Unit. La data bilanțului, Comisia estimează că această țară datorează UE 49,6 miliarde de euro, în timp ce UE datorează Regatului Unit 2,1 miliarde de euro. Creanța netă în favoarea UE este deci de 47,5 miliarde de euro, plățibili în anii următori.

Doamnelor și domnilor,

Mă voi opri aici cu informațiile referitoare la 2020 și doresc să mă concentrez în cele ce urmează asupra viitorului.

² În contextul UE, „acapararea terenurilor” înseamnă concentrarea terenurilor agricole și a subvențiilor PAC în mâinilor unor mari societăți și investitori, în special în statele membre din Europa de Est. Acest fenomen poate fi legat de practici frauduloase, cum ar fi forme de constrângere, utilizarea influenței politice sau a unor informații privilegiate, manipularea procedurilor sau darea de mită, și are drept rezultat concentrarea ajutoarelor PAC, practică susceptibilă să constituie o formă specifică de „căutare a rentei”.

Pe baza experienței sale cu CFM 2014-2020, Curtea a identificat o serie de **riscuri și provocări pentru următoarea perioadă de planificare**. Aceasta include, după cum știți, nu numai CFM 2021-2027, ci și instrumentul *Next Generation EU*, care reprezintă aproape dublul cuantumului CFM precedent. Provocarea nu constă aici numai în dimensiunea fondurilor, ci și în caracterul lor novator. Vom reveni în detaliu asupra instrumentului **Next Generation EU** și a **Mecanismului de redresare și reziliență**, mai întâi cu un raport special prevăzut pentru al doilea trimestru al anului următor, elaborat sub coordonarea kolegi mele, doamna Ivana Maletić. Scopul acestui raport este să evalueze procesul de aprobare de către Comisie a planurilor naționale de redresare și reziliență. Pe un plan mai larg, ne aflăm într-un proces deja avansat de reflecție cu privire la modul în care Curtea va putea să abordeze aspectele legate de conformitate și de performanță ale NGEU. Acest mod va depinde și de anumite decizii luate de statele membre și de Comisie. Un lucru este însă clar: cred cu tărie că atât cetățenii europeni, cât și dumneavoastră, ca reprezentanții lor direcți, vă așteptați la un control al NGEU **la fel de riguros** ca cel aplicat pentru componentele tradiționale ale bugetului. De aceea, Curtea este foarte recunoscătoare pentru faptul că Parlamentul a sprijinit cu fermitate **creșterea specifică a personalului de audit** pe care am solicitat-o pentru bugetul pe 2022. Sperăm că Parlamentul va continua să considere această chestiune o prioritate în discuțiile de conciliere care urmează. Acesta nu este doar un simplu exercițiu birocratic: în cele din urmă, ideea este să dispunem de personalul necesar pentru a vă putea pune la dispoziție perspective aprofundate și constatări legate de NGEU pe care altfel nu le-ați primi.

În încheiere, aș dori să spun câteva cuvinte despre **performanță**, aceasta fiind o chestiune pe care mai mulți deputați mi-au adus-o în atenție în ultimele zile. Doresc să vă asigur de angajamentul deplin al Curții de Conturi Europene de a audita performanța cheltuielilor și a politicilor UE. Ne achităm deja de acest rol în mai multe moduri, inclusiv prin numeroasele rapoarte speciale pe care le publicăm și printr-un raport general cu privire la performanță. Urmărim, cu resursele limitate de care dispunem, să vă punem la dispoziție o gamă variată de rezultate de audit **care să răspundă nevoilor** Parlamentului și ale Consiliului. De aceea, am acceptat cu bucurie excelenta sugestie a domnului Olivier Chastel ca reprezentanți ai Curții și ai Comisiei CONT să analizeze împreună, pe o bază informală, cum ar arăta în practică un astfel de raport general, în plus față de ideile pe care i le-ați comunicat deja colegului responsabil, domnul François-Roger Cazala. Stimată doamnă președintă, cred că ar fi o idee bună ca acest mic grup să înceapă discuțiile cât mai curând posibil și să își prezinte concluziile înainte de sfârșitul anului, pentru a permite Curții să țină seama de acestea, în deplină independență, atunci când își va finaliza poziția în luna februarie a anului următor.

Stimată Doamnă Președintă, stimați deputați,

În încheiere, sunt conștient de faptul că este foarte posibil să aveți un sentiment de *déjà vu* dacă comparați rezultatele auditurilor de anul acesta cu ce ați auzit anul trecut. Așa cum a spus un mare poet, putem concluziona și noi că „toate-s vechi și nouă toate”. Diferitele rezultate obținute sunt într-adevăr relativ stabile, iar problemele care trebuie rezolvate sunt și ele destul de clare. Normele aplicabile, fie ele europene sau naționale, sunt adesea complexe și observăm în continuare că numeroase controale *ex post* nu sunt întotdeauna pe deplin eficace. În acest

context, remarcăm o schimbare în modelul de implementare. În comparație cu sistemul actual, bazat pe rambursarea costurilor, plățile din fondul de redresare vor fi efectuate în funcție de atingerea unor **obiective intermediare** și a unor **valori-țintă**. În mod evident, acest lucru va avea un impact asupra a ceea ce constituie eroare și poate antrena schimbări în formularea constatărilor și în raportarea acestora. Toate aceste chestiuni rămân însă de văzut.

Provocarea ne vizează pe toți: este capabilă Uniunea să producă rezultate în mod eficace și transparent cu un buget mai mult sau mai puțin dublat? Dacă nu ne ridicăm toți, în diversele noastre roluri, la înălțimea acestei provocări, dacă nu alocăm suficiente resurse administrative la nivel național și la nivelul UE, dacă fondurile publice sunt irosite sau dacă lăsăm neregulile sau fraudă să submineze redresarea europeană, nimeni nu va avea o a doua șansă.

Aștept cu foarte mare interes discuțiile din această dimineață și, pentru a aprofunda toate aceste subiecte, aș dori să adresez din nou membrilor și personalului comisiei invitația de a ne face o vizită la Luxemburg cât mai curând posibil anul viitor. Sper deci să am plăcerea de a vă revedea curând.

Vă mulțumesc pentru atenție.